

NÓGRÁD MEGYEI KATASZTRÓFAVÉDELMI IGAZGATÓSÁG
BALASSAGYARMATI KATASZTRÓFAVÉDELMI KIRENDELTSÉG

Készüljünk a télre

A téli szélsőséges időjárás számos olyan veszélytényezőt hordoz magában, amelyek időszakosan, sőt helyenként tartósan is megnehezítik, esetleg ellehetetlenítik a normális életfeltételeket.

A téli szélsőséges időjárási veszélyhelyzetek és következményeik:

Havazás, hótorlaszok, a hónyomás miatt bekövetkező épületkárok, közlekedési és közellátási nehézségek.

Fokozott balesetveszély (jegesedés, ónos eső, köd, páralecsapódás); komoly károk az ültetvényekben, erdőkben, légvezetékben.

Hó és szélviharok miatti épületkárok, közműkárosodások, hírközlési és közlekedési nehézségek.

Gyors időjárás változások (felmelegedés, lehülés) szélsőséges csapadékok következtében, árvizek, belvizek, közlekedési és vízkár elhárítási problémák, helyi vízkárok.

Kihűlések közterületen, saját lakásban.

A veszélyeztetettség:

A fentieknek az ország egyes települései fekvésük, az útviszonyok és a vízrajzi hálózat jellegzetességei miatt különösen kitétek.

Ezeket a Katasztrófavédelem Kirendeltségei részletesen felmérték, és minden év őszén egyeztetik az érintett önkormányzatokkal, közszolgáltatókkal és gazdálkodókkal, a veszély elhárításáért felelős rendvédelmi s állami szervekkel, szervezetekkel a teendőket.

Mit tehetünk a problémák enyhítésére, feloldására?

Első és legfontosabb teendő, hogy kapcsolatot tudjunk teremteni a külvilággal.

Ismerjük azokat a befogadó helyeket, ahol az átmenetileg hajléktalanná váltakat el tudjuk helyezni, képesek vagyunk megszervezni pihentetésüket és ellátásukat.

Tudjunk segítséget nyújtani az úton rekedtek kimentéséhez (ha kell speciális katonai járművek igénybevételeivel is), a sérült közművek helyreállításához.

Kísérjük figyelemmel azokat a közelben lakókat, akiről tudjuk, hogy veszélyeztetettek a kihűlés miatt (egyedülállók, betegek, idősek, rossz körülmények között élnek stb.).

Legfontosabb azonban a közvetlen életveszély elhárítása.

Ismernünk kell azokat, akik megfelelő eszközökkel, gépekkel rendelkeznek ahhoz, hogy lakóhelyükön (munkahelyükön) az azonnali önvédelmi intézkedéseket végrehajtsák és megkezdjék az önmentést.

Ezek mindenekelőtt:

1. a sérült vezetékek elzárása, kiiktatása,
2. a kidőlt fák feldarabolása, eltávolítása;
3. hótorlaszok eltakarítása;
4. életveszélyes romok megtámasztása, lebontása;
5. átereszek kitakarítása;
6. jégmentesítés;

7. elsősegélynyújtás;
8. szükségellátás;
9. és nem utolsó sorban a helyi önvédelem megszervezése, irányítása.

Mit tehet az állampolgár?

Mérlegelje lakhelye adottságait és gondoskodjon családjá biztonságáról!

Ennek érdekében:

1. rendelkezzen legalább néhány napra elegendő fűtőanyaggal, élelmiszerrel, gyógyszerrel és ivóvízzel;
2. gondoljon az áram, gáz kimaradásra, az alternatív fűtési, melegedési lehetőségekre;
3. időben jelezze, ha különleges egészségügyi ellátási igénye van, vagy lesz (pl. vesekezelés, szülés előtt álló nő, veszélyeztetett terhes, stb.);
4. ne induljon útnak, ha bizonytalanok az útviszonyok.

Ha mégis el kell indulnia:

1. ellenőrizze a jármű műszaki megbízhatóságát (*kipörgés gátló, megfelelő minőségű téli gumi*), az önmentéshez szükséges eszközök meglétét (*lapát, hólánc, meleg ruházat, takaró, forró tea, kávé, vontatókötél, elakadásjelző, gyógyszer, némi élelem stb.*);
2. folyamatosan tájékozódjon az útviszonyokról, hallgassa a helyi rádiókat;
3. vigyen magával feltöltött mobiltelefont és a segélykérő telefonszámok jegyzékét.

"JEGES" JÓTANÁCSOK

Szinte nem múlik el tél, úgy hogy ne értesülnénk olyan tragédiáról, amelyet a kellően még nem megvastagodott álló-és folyóvizek jégtakarójának beszakadása okozott.

Mivel a mentésbe bevonható tűzoltó erők és eszközök helyszínre történő kiérkezése (amely a távolság miatt sokszor 15-20 percet is igénybe vehet) jelentős, ezért az alábbiakban néhány követendő (megfontolandó) jó tanáccsal szeretnénk segítséget nyújtani a korcsolyázás, csúszkálás és jégen tartózkodás helyének kiválasztásához.

Befagyott állóvíz esetén:

1. A part közelében a jég rendszerint vékonyabb, néha üreges, ezért könnyebben törik.
2. Beszűküléseknél áramlatok gyöngíthetik a jeget, (ugyanaz vonatkozik állóvizeknél a mellékfolyók torkolatára is).
3. Meleg források különösen veszélyesek, mert nem mindig hoznak létre jégmentes helyeket, hanem elvékonyítják a jeget, ami nem látható.
4. Sűrű hótakaró alatt a jég vékonyabb, mint a hómentes helyeken.

Befagyott folyóvizek esetén:

Különösen vékony jég és jéggel nem fedett részek a "sodorvonal"-ban található.

Folyókanyarok külső oldalán is vékony jégréteggel kell számolni.

Sebes folyású, vagy kötömbökkel telített szakaszon a jég szintén lényegesen vékonyabb.

Mindkét esetben fontos tanács:

Olvadáskor a jégtakaró teherbíró képessége akkor is erősen csökken, ha vastagsága változatlanul fennáll.

Jégen történő haladáskor nyugodtan és egyenletesen lépkedjünk, ha elesünk, az fokozza a jég beszakadásának veszélyét.

Több személy esetén pihenéskor is tartsuk be a szükséges távolságot.

Jégen történő haladáskor síbottal, vagy bottal állandóan ellenőrizzük az előttünk levő jég vastagságát és szilárdságát.

A jég beszakadása esetén követendő magatartás:

A jég beszakadását rendszerint már előre jelzi a ropogás, a recsegés és a jég felületének süllyedése: ekkor még a beszakadás esetleg elkerülhető.

Teendők:

Azonnal feküdjünk hasra a jégen (nagy fekvési felület), lehetőleg arccal a part felé. Lassú, nyugodt mozdulatokkal (mindig a lehető legnagyobb felfekvési felületen) kússzunk a part felé. Ha a jég a fenti előjelek nélkül beszakad, vagy túlságosan későn reagálunk és beszakadt alattunk, a teendők a következők:

- ◆ Azonnal tárjuk szét karjainkat és vetődünk előre.
- ◆ Minden eszközzel gátoljuk meg, hogy a jégfelület alá csússzunk vagy lemerüljünk a vízbe.

Ha mégis a jégfelület alá kerülünk:

- ◆ tartsuk nyitva szemünket, és nézzünk felfelé;
- ◆ ha a jég hóval fedett, a közelben levő jégtörés helyét a beeső fénysugár alapján még fel lehet ismerni és el lehet érni;
- ◆ ha a jeget nem fedi hó, a víz és a jég egyforma fénytörése miatt a jég beszakadásának helye csak igen nehezen ismerhető fel, folyóvíz esetén az áramlás miatt e helyet akkor sem lehet már elérni, ha tudjuk, hol van, így a túlélés esélye ilyenkor igen csekély;
- ◆ próbáljuk meg a felsőtestünkkel újból a jégfelület fölé jutni (lehetőleg arccal a part felé), végezzünk lábainkkal lökésszerű úszó mozdulatokat, a karjainkkal és súlyáthelyezéssel segítsük a lábmunkát;
- ◆ amennyiben így nem sikerül a jég fölé jutni, próbáljunk meg a jég beszakadásának helyével szembeni oldalon egyik lábunkkal a jég felületére jutni és azután a kezünkre és lábunkra támaszkodva testünket oldalt a jégfelületre tolni; a jég beszakadásának formájától és nagyságától függően e módszer hanyatt fekvé is alkalmazható;
- ◆ ha a jég újból és újból beszakad, vágjunk magunknak utat a part felé, addig, míg ki nem jutunk a partra, vagy teherbíró jégfelülethez nem érünk;
- ◆ a víz hőmérséklete a jégfelület alatt 0-4 C, vagyis már 20-30 másodperc után hidegsokk következhet be (vérkeringési zavarok, sőt a szív működés leállása).

Mások bajba kerülése esetén a következő módon nyújthatunk segítséget:

- ◆ Ne egyenes tartásban, hanem hason csúszva közelítsük meg a jég közé került személyt (ellenkező esetben mi is veszélybe kerülhetünk, mert beszakadhat alattunk a jég).
- ◆ Ne közelítsük meg egészen a jég beszakadásának helyét (a jég törékeny).
- ◆ Az utolsó szakaszt hidaljuk át segédeszközökkel (hosszú ággal, bottal, kötéllel, nadrágszíjjal - esetleg többet összekötve - vagy ruhadarabokkal). Vigyázat: ne húzzuk ki a szerencsétlenül jártat a ruhája ujjánál fogva, mert a varrásoknál könnyen elszakadhat!
- ◆ Ha több segítőtárs van a helyszínen alkossunk láncot, úgy, hogy mindenki hason fekvé az előtte levő lábát fogja. Ezáltal az elől levő személyt mentőakciója során a többiek hatékonyan támogatják.
- ◆ Az odanyújtott segédeszközökkel húzzuk ki a szerencsétlenül jártat a jégre, majd a beszakadás helyétől a partra.
- ◆ Ha a szerencsétlenül járt már a jég alá került, a mentési kísérletet már csak felkészült szakemberek tudják végrehajtani, így szükséges a tűzoltóság 105-ös vagy a 112-es segélyhívó számon történő mielőbbi értesítése.